

No te 28 o nga ra o Hune i runga i ta maua tono kia homai he moni ka kiia mai kia maua kaore he moni a te Kawanatanga e kore hoki e taea te homai i etahi atu moni mo taua Komihana, no muri mai i tera ka tukua atu he kaute rarangi moni, i pau i a maua te nuinga o aua moni i te utunga i o maua haereretanga, na tetahi ano o nga Komihana i tuku atu, otira i pera ano te kupu whakahoki mai kihai i whakaaetia.

E pouri ana maua ki te roa o enei korero ka hoha hoki pea koe, otira i whakaaro maua me tuhi katoa kia mohio ai koe e te Kawana ki nga tikanga o a maua mahinga kia taea ai e koe e te Kawana te whakahaere i etahi ritenga e kitea ana e koe ka tika kia mahia.

E whakaaro ana maua i tika ana ikonei kia whakahuatia e maua nga kupu i puta i a te Praihe te Minita mo te taha Maori i tana tuunga ki te whai korero i roto i te Whare Runanga i te 2 o nga ra o Hurae kua mahue ake nei. I ki a te Paraihe i reira kua maha noatu ana tononga atu ki nga Komihana kia whakaaturia mai te wa e taea ai te tuku mai i ta raua ripota, kihai i whakahokia mai tana patai.

Kaore rawa maua e mahara ana ki tetahi patai ki tetahi pukupuka ranei kia maua, kihai nei i whakahokia atu e maua i reira tonu.

E tukua atu ana e maua nga kape o nga pukapuka utu atu i nga pukapuka katoa i tukua mai kia maua i runga i enei mea.

I ki hoki a te Paraihe i patai ano ia ki tetahi o nga Komihana ki te take i kore ai e tukua mai te repota tuatahi.

I te 30 o nga ra o Hune ka whaikorero atu aua Komihana kia te Paraihi kia tukua mai etahi moni hei whakahaere i taua Komihana. Ki ana mai a te Paraihe ki tana mohio e kore e whakaaetia etahi atu moni e te Whare e kore hoki e tonoa e te Kawanatanga etahi moni hei pera. Katahi a te Paraihe ka pataiai mai i te take i kore ai e tukua atu o maua he kupu whiriwhiri mo tetahi wahi o ta maua mahi. Kiia atu ana e maua ki te tukua he kupu pera tera e riro hei whakamate i ta maua tino ripoata (whakataunga) whakamutunga—engari ko te whakataunga whakamutunga tera ano e puta a te otinga o nga tino korero katoa i nga Komihana, a era pea e toru marama. Tetahi whakahoki ki tetahi patai mai ano a te Paraihe mo awhea tukua atu ai te ripoata (kupu whapatau) a nga Komihana i mea atu au. “Tera pea e toru marama. Ka haere au ki Akarana ka korero maua ko toku hoa mo te whakaputa i tetahi ripoata poto ma maua, engari kaore au i te pai no te mea era e eke kino ki runga ki ta maua tino whakataunga tuturu.

Na mo te whakaputa i tetahi ripoata poto kaore e kitea e maua he take e pai ai kia peratia.

Ko ta maua whiriwhiri e pa ana ki nga mahi o maua. Ta maua mahi he Kimi i nga take o roto i nga whakaritenga o maua kua pahure noa atu nei, a kaore a maua whakahau penei me te Komihana o te Tai Hauauru ana whakahaerea tera e takahi te tino whakataunga.

Na mo nga moni i pau i te Komihana ki ta maua whakaaro e hara tena i te kupu hei korerotanga ma maua. I tu maua hei Komihana kaore i rungo i te kupu e hia ranei nga moni ka pau mo taua mahi. Ko te pau nui o nga moni ma nga pire ena e whakamarama. He nui ano pea ki te tiro atu engari he nui tonu hoki no te mabi hei whakapau. Na nga Komihana ano i utu ta raua Heketari, me ta raua kai-tuhituhi Ringa-poto me nga kopikopikotanga o ratou katoa, nga haerenga i runga Tima, i runga Rerewe—nga utu hoki o etahi o nga kai-korero me nga ruma, me etahi atu mea huhua hoki e tau ki runga ki nga Komihana i a raua nohanga ki Akarana, ki Poneke, ki Otaki, ki Otautahi (Christchurch), ki Kaiapoi, ki Te Poti (Dunedin), ki Koputai (Port Chalmers), ki Waikouaiti, ki Akaroa, me Aparima (Riverton).

Ko te kupu mo nga moni ki ta maua whakaaro ma te Paramrte heoi e kore maua e korero.

Mo te ki a Te Paraihe kaore he hua o ta maua mahi—heoi ta maua i nui te uaua o te mahi kua nui hoki nga moni kua pau a e mea ana maua he tere rawa taua ki nei kaore he hua o ta maua mahi. Heoi ra ko maua tenei e Te Kawana.

Ko o tino Pononga ronga,
Ko T. H. TE METE.
Ko F. E. NEANA.

Akarana, Akuhata 9, 1880.

E TA MA,—

Tari Maori, Poneke, Hanuere 19, 1880.

I runga i te whakahau a te Minita mo te taha Maori e tono atu ana ahau ki a korua kia tukua mai tetahi kupu kua pewhea ranei te ahua o ta korua mahi i te Komihana mo te Waipounamu i muri i ta korua kitenga i a ia i era wiki no aatu ra.

E hiahia ana a Te Paraihe kia ki atu au ki te kore e marama mai tetahi kupu mo nga mahi a te Komihana e kitea ai he ra tata hei otinga—tera e whakaarohia nuitia e Te Kawanatanga te whakamutu o te Komihana.

Heoi naku,

Ki a te Mete, Kia a te Neana,
Poneke.

NA TE RUIHI,
Heketari.

E TA,—

Poneke, Hanuere 20, 1880.

Kua tae mai te reta a Te Ruihi tono mai kia tukua atu e mana tetahi kupu whakaatu i te mahi a te Komihana o te Waipounamu o muri iho o to tatou kitenga i era wiki noa atu ra.

Ta maua kupu tenei i muri iho i taua kitenga o tatou kua tango maua i etahi korero nui ia te Make, ia Ta Hori Kerei, me te Matara.

Tetahi kupu ano a maua he whakaatu atu ki a koe ko ta maua Komihana i whakaarohia nei kia tu ki Akaroa me te Poti (Dunedin), na etahi take huhua nana i roa ai. Ko tetahi o aua take he kore kaore e ahei a Taiaaroa raua ko Taunui ki te haere ki te Komihana ki aua kainga kia mutu ra ano te Paremete—Tetahi hoki ko to ratou roia ko to nga Maori i te raruraru ke i roto i te Hupirimi Kooti i taua takiwa kaore i kaha ki te tahuri ki taua mahi. I te tono a Taiaaroa raua ko ta ratou roia kia nekehia to Komihana mo Akaroa me Te Poti (Dunedin), hei muri o te Kirihimete whakaaetia ana e maua.

Kua whakaritea hei tera Pepuere hei te 20 o nga ra te tunga o te Komihana ki Akaroa; koi na hoki te panui e mau ana i roto i te *Kahiti o Niu Tirenī*, No. 43, Tihema 10, 1870. Kaore maua e mohio ki tetahi take e whakaroangia ai te mahi a te Komihana.